EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 6.10.2025
COM(2025) 623 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om gennemførelsen af lånefaciliteten for den offentlige sektor under mekanismen for retfærdig omstilling i 2025 i henhold til artikel 16 i forordning (EU) 2021/1229

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om gennemførelsen af lånefaciliteten for den offentlige sektor under mekanismen for retfærdig omstilling i 2025 i henhold til artikel 16 i forordning (EU) 2021/1229

1. INDLEDNING, FORMÅL OG OMFANGET AF DENNE RAPPORT

I december 2019 vedtog Kommissionen en europæisk grøn pagt for Den Europæiske Union og dens borgere[1], hvor den mindede om sit tilsagn om at tackle klima- og miljøudfordringer og beskrev, hvor nødvendigt det er med en omstilling, der foretages på retfærdig og inkluderende vis.

I januar 2020 bebudede Kommissionen en mekanisme for retfærdig omstilling som led i investeringsplanen for et bæredygtigt Europa[2], som skal sikre, at ingen mennesker eller regioner lades i stikken i omstillingen til en klimaneutral økonomi. Det vigtigste mål for mekanismen er at støtte de hårdest ramte regioner og mennesker og hjælpe dem med at klare de socioøkonomiske omkostninger ved omstillingen. Mekanismen for retfærdig omstilling består af tre søjler: 1) Fonden for Retfærdig Omstilling, 2) en særlig ordning for retfærdig omstilling under InvestEU-programmet, 3) lånefaciliteten for den offentlige sektor ("faciliteten").

I denne fjerde[3] årlige gennemførelsesrapport, udarbejdet i overensstemmelse med artikel 16, stk. 3[4], i forordning (EU) 2021/1229[5] ("forordningen om faciliteten"), fokuseres der på den tredje søjle. Den har til formål at give oplysninger om de fremskridt, der hidtil er gjort med gennemførelsen af faciliteten.

Denne rapport er kumulativ fra starten af gennemførelsen af faciliteten til den 31. juli 2025. Den resterende del af 2025 vil blive rapporteret i den næste rapport i overensstemmelse med facilitetens rapporteringsforpligtelser (se nærmere i afsnit 1.2). I denne rapport gøres brug af analyserne og konklusionerne fra den omfattende midtvejsevaluering af faciliteten, som fremlægges i afsnit 3.

Rapporten indeholder oplysninger om i) resultaterne af den første indkaldelse af forslag under lånefaciliteten for den offentlige sektor for de ni indsendelsesfrister, herunder potentielle projektforslag, ii) teknisk bistand, iii) kommunikation, iv) opnåede fremskridt, herunder facilitetens udfordringer og styrker, og v) de næste skridt.

I henhold til artikel 17 i forordningen om faciliteten skal der foretages en midtvejsevaluering af faciliteten, og en særskilt detaljeret rapport om denne midtvejsevaluering skal forelægges Europa-Parlamentet og Rådet.

---

1 Meddelelse fra Kommissionen, "Den europæiske grønne pagt" (COM(2019) 640 final af 11.12.2019).

2 Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "Investeringsplan for et bæredygtigt Europa – Investeringsplan for den europæiske grønne pagt" (COM(2020) 21 final af 14.1.2020).

3 Den første gennemførelsesrapport blev forelagt Europa-Parlamentet og Rådet den 7. februar 2023, den anden rapport den 21. november 2023 og den tredje den 30. september 2024.

4 I artikel 16, stk. 3, i forordningen om faciliteten lyder det: *Fra og med 2022 og senest den 31. oktober hvert år aflægger Kommissionen rapport om gennemførelsen af faciliteten. Denne rapport skal indeholde oplysninger om, i hvor høj grad faciliteten er gennemført set i forhold til dens mål, betingelser og resultatindikatorer*."

5 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1229 af 14. juli 2021 om lånefaciliteten for den offentlige sektor under mekanismen for retfærdig omstilling (EUT L 274 af 30.7.2021).

1.1. Retlige og budgetmæssige rammer for lånefaciliteten for den offentlige sektor under mekanismen for retfærdig omstilling

Faciliteten blev oprettet ved forordning (EU) 2021/1229 den 14. juli 2021.

Det generelle mål med faciliteten er at håndtere alvorlige sociale, økonomiske og miljømæssige udfordringer som følge af omstillingen hen imod Unionens klima- og energimål for 2030 og målet om klimaneutralitet i Unionen senest i 2050 som fastsat i forordning (EU) 2021/1119[6] til fordel for de områder i Unionen, som er udpeget i de territoriale planer for retfærdig omstilling[7].

Facilitetens specifikke mål er at mobilisere offentlige investeringer, som imødekommer udviklingsbehovene i de områder, der er beskrevet i de territoriale planer for retfærdig omstilling. Det sker ved at lette finansieringen af projekter, der ikke genererer tilstrækkelige indtægter til at dække deres investeringsomkostninger, og derved undgå fortrængning af potentiel støtte og investeringer fra alternative ressourcer.

Der ydes støtte til en bred vifte af investeringer. Faciliteten kan støtte investeringer i vedvarende energi og grøn og bæredygtig mobilitet, fremme af grøn brint, effektive fjernvarmenet, offentlig forskning, digitalisering, miljøinfrastruktur til intelligent affaldshåndtering og vandforvaltning samt folkesundhedsinitiativer. Faciliteten kan også støtte bæredygtig energi, energieffektivitet og integrationsforanstaltninger, herunder renovering og ombygning af bygninger, byfornyelse og -sanering, omstillingen til en cirkulær økonomi, landskabs- og økosystemretablering og dekontaminering af jord og økosystemer under hensyntagen til princippet om, at forureneren betaler, biodiversitet samt opkvalificering, omskoling, erhvervsuddannelse og social infrastruktur, herunder plejefaciliteter og socialt boligbyggeri[8].

I forordningen om faciliteten er der fastsat et samlet maksimalt budget på 1,525 mia. EUR i EU-støtte til facilitetens tilskudsdel (herunder teknisk bistand og rådgivningsbistand). I februar 2024 blev midtvejsrevisionen af udgiftslofterne i den flerårige finansielle ramme (FFR) godkendt af Europa-Parlamentet og enstemmigt vedtaget af Rådet, hvilket resulterede i, at budgettet for faciliteten blev reduceret med 150 mio. EUR. Efter disse omfordelinger er det maksimale budget, der er til rådighed for faciliteten, 1,375 mia. EUR.

Under faciliteten kombineres lån, som Den Europæiske Investeringsbank (EIB) yder som finansieringspartner, med tilskud fra Unionen til støtte for projekter, der forelægges af offentlige enheder efter en indkaldelse af forslag. EIB vil yde op til 7 mia. EUR til facilitetens lånekomponent. EIB tilbyder tre typer lån under faciliteten: investeringslån (selvstændige projekter, der finansieres direkte af EIB), rammelån (også kaldet låneordninger, der direkte finansierer en række forudbestemte projekter) og formidlede lån til finansiering af mindre projekter gennem EIB's finansielle formidlere.

Tilskudsdelen har form af finansiering, der ikke er knyttet til omkostninger, og dens størrelse fastsættes som en procentdel af lånet. Denne procentdel udgør 15 %, eller 25 %, hvis projektet er beliggende i en mindre udviklet region[9]. Tildelingen af et tilskud afhænger derfor af den godkendte finansiering fra EIB eller dens finansielle formidlere[10]. I den første indkaldelse af tilskud, der er åben indtil udgangen af 2025, opdeles det disponible budget i nationale andele baseret på andelene

---

6 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1119 af 30. juni 2021 om fastlæggelse af rammerne for at opnå klimaneutralitet og om ændring af forordning (EF) nr. 401/2009 og (EU) 2018/1999 ("den europæiske klimalov") (EUT L 243 af 9.7.2021).

7 Som defineret i artikel 11 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1056 af 24. juni 2021 om oprettelse af Fonden for Retfærdig Omstilling (EUT L 231 af 30.6.2021).

8 Jf. betragtning 6 i forordningen om faciliteten.

9 Jf. artikel 11 i forordningen om faciliteten.

10 Artikel 18 i modellen for tilskudsaftalen under mekanismen for retfærdig omstilling, som er tilgængelig på portalen for finansiering og udbud (europa.eu).

af tildelinger fra Fonden for Retfærdig Omstilling ("FRO"). I den anden indkaldelse, der dækker perioden 2026-2027, samles de uudnyttede nationale tildelinger.

Ud over EIB arbejder Kommissionen tæt sammen med Forvaltningsorganet for Klima, Infrastruktur og Miljø (CINEA) om gennemførelsen af PSLF. CINEA er ansvarlig for de budgetmæssige, juridiske, finansielle og operationelle aspekter af tilskuddenes gennemførelse, mens Kommissionen fortsat er fuldt ansvarlig for alle politikrelaterede aspekter.

2. GENNEMFØRELSE AF FACILITETEN

2.1. Resultater af facilitetens første indkaldelse af forslag efter ni indsendelsesfrister

Siden den seneste rapport om gennemførelsen af faciliteten er tre indsendelsesfrister for indkaldelsen af forslag udløbet. Der er indsendt 11 støtteberettigede forslag inden for disse tre frister, og evalueringsudvalget udvalgte otte af dem til finansiering. Undertegnelsen af låneaftalen afventer for de fleste af disse projekter[11]. De indsendte forslag repræsenterer et anslået samlet beløb på 96 mio. EUR i tilskud anmodet fra Kommissionen og ca. 658 mio. EUR i lån fra EIB[12]. Desuden var et forslag uantageligt, og tre forslag fra Tjekkiet, Letland og Irland blev ikke udvalgt til finansiering, fordi de ikke opnåede den minimumsscore, der kræves i henhold til tildelingskriterierne.

I alt er der siden lanceringen af den første indkaldelse af forslag[13] under faciliteten den 19. juli 2022 indsendt 49 forslag, hvoraf 32 blev erklæret støtteberettigede, og 24 af disse er blevet udvalgt til finansiering af evalueringsudvalget. Resultaterne for hver skæringsdato for indkaldelsen fremgår af bilag I. Ifølge oplysningerne i de ansøgninger, der er udvalgt til finansiering, og i tilskudsaftalerne udgør de ca. 225 mio. EUR i tilskud fra Kommissionen og et anslået beløb på 1,83 mia. EUR i lån fra EIB[14]. På tidspunktet for udarbejdelsen af denne rapport er der undertegnet ti tilskudsaftaler under faciliteten (se nærmere i afsnit 2.2), forberedelserne til tre tilskudsaftaler er blevet annulleret[15], 12 tilskudsaftaler er stillet i bero i afventning af godkendelse af lånet, og et forslag blev trukket tilbage efter udvælgelsen.

De nationale rammebeløb for Frankrig, Spanien og Sverige er blevet udnyttet fuldt ud eller næsten fuldt ud. Ansøgere fra disse medlemsstater vil igen kunne indsende forslag om støtte under faciliteten, når den anden indkaldelse af forslag under faciliteten lanceres i efteråret 2025. Den første frist for indsendelse vil være i januar 2026.

---

11 Ansøgerne ansøger særskilt om et lån til EIB/den finansielle formidler. Låneansøgningsprocessen forløber derfor parallelt med tilskudsansøgningsprocessen. Undertegnelsen af tilskudsaftalen er betinget af, at lånet godkendes. Se yderligere oplysninger i indkaldelsen af forslag under faciliteten: call-fiche_jtm-2022-2025-pslf_en.pdf (europa.eu).

12 Beløbet omfatter ikke forslag, der er opført på reservelisten.

13 https://cinea.ec.europa.eu/funding-opportunities/calls-proposals/just-transition-mechanism-public-sector-loan-facility-call-proposals_en

14 Beløbet omfatter ikke forslag, der er opført på reservelisten.

15 Efter anmodning fra ansøgere eller ved manglende opnåelse af et EIB-lån.

Figur 1 Nationale andele (reserveret indtil 31. december 2025) og forbrug heraf ved hjælp af tilskud, der er tildelt eller er under vurdering[16]

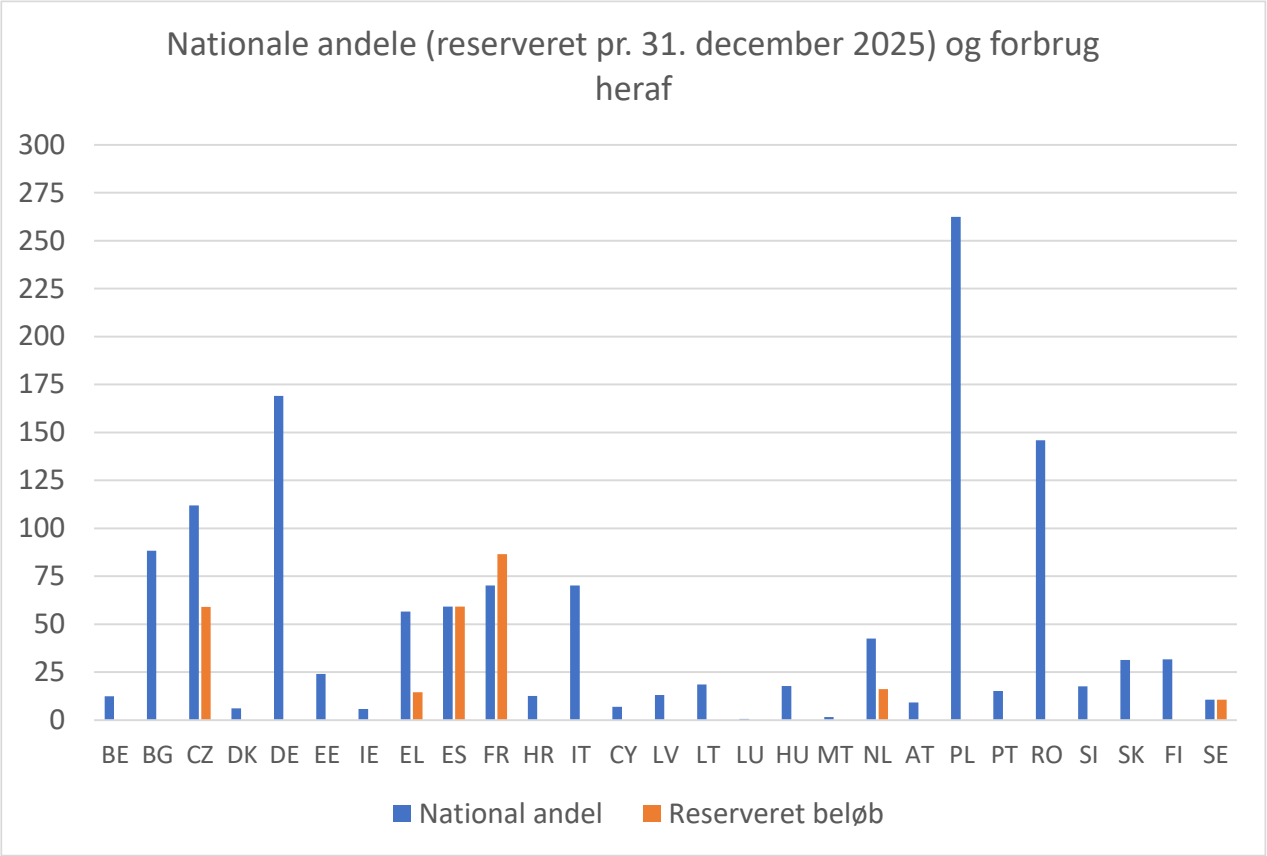

2.2. Projekter finansieret af faciliteten

De projektforslag, der indtil videre er udvalgt til finansiering af facilitetens evalueringsudvalg, dækker sektorer som energieffektivitet, kultur, socialt boligbyggeri, sundhedspleje, bæredygtig transportinfrastruktur, fjernvarme og fjernkøling samt byfornyelse og byomdannelse. En detaljeret liste over de projekter, der indtil nu er blevet finansieret, findes i bilag 2. Hvad angår lånetypen for de ti undertegnede tilskudsaftaler, er syv af projekterne enkeltstående investeringslån, og to er baseret på en låneordning. I juni 2025 blev den første tilskudsaftale, der er knyttet til et formidlet lån fra EIB-midler ydet af den nationale udviklingsbank i Tjekkiet, undertegnet.

I henhold til forordningen om faciliteten skal Kommissionen aflægge rapport om følgende centrale resultatindikatorer (KPI'er): reduktion af CO_2-emissioner, antal skabte arbejdspladser og antal personer, der nås. Baseret på oplysninger indsendt af modtagere under faciliteten anslås besparelserne i CO_2-emissioner til 179 156 ton årligt. De projekter, der finansieres af denne facilitet, forventes at skabe næsten 12 000 arbejdspladser og gavne over fire millioner mennesker ved at imødekomme regionale udviklingsbehov. Bilag 3 indeholder et diagram, der viser de aggregerede KPI'er, struktureret i overensstemmelse med bilag II til forordningen om faciliteten.

2.3. Potentielle projektforslag

På baggrund af udvekslinger med EIB og andre af facilitetens interessenter er der projektforslag under udarbejdelse i fjorten medlemsstater, og de kan stadig indsendes under den første eller den anden indkaldelse af forslag under faciliteten. Disse potentielle forslag vedrører vedvarende energi, energieffektivitet, sundhedspleje, jernbaneinfrastruktur, vandforvaltning, økonomisk overkommelige boliger eller kultur. Det er vanskeligt at vurdere den fremtidige anvendelse af

[16] De nationale tildelinger repræsenterer værdier efter FFR-revisionen for 2021-2027.

faciliteten. Selv om det er usandsynligt, at der sker fuld udnyttelse af tilskudsbudgettet i den første indkaldelse, er der en mulighed under den anden indkaldelse (2026-2027). Kommissionen er i øjeblikket bekendt med potentielle kommende projekter under EIB, som kan udgøre op til 400 mio. EUR i tilskud. Nogle af de forventede projektforslag nyder i øjeblikket godt af de rådgivningstjenester, der tilbydes af InvestEU-rådgivningsplatformen. Nærmere oplysninger om disse opgaver findes i afsnit 4 og bilag 4.

Der kan desuden observeres efterspørgsel efter rådgivningsbistand under faciliteten i medlemsstater, der allerede har udnyttet deres nationale tildelinger. Forslagene fra disse medlemsstater kan forventes at blive indsendt under den anden indkaldelse af forslag under faciliteten.

3. ERFARINGER FRA GENNEMFØRELSEN AF FACILITETEN

I løbet af gennemførelsen af faciliteten har Kommissionen identificeret en række udfordringer og styrker og truffet foranstaltninger til at tackle udfordringerne for at fremme gennemførelsen som beskrevet i de følgende afsnit.

3.1. Udfordringer

Næsten tre år efter offentliggørelsen af den første indkaldelse af forslag under faciliteten udgør udnyttelsesgraden 17 % af det samlede budget. Dette skyldes hovedsagelig, at lanceringen faldt sammen med programmeringen af andre fonde (dvs. FRO, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling[17], Samhørighedsfonden[18] eller genopretnings- og resiliensfaciliteten[19]), som tilbød finansiering til lignende projekter med mere attraktive vilkår (højere medfinansieringssatser). Det anerkendtes desuden, at facilitetens gennemførelse kunne variere meget fra medlemsstat til medlemsstat på grundlag af parametre såsom mængden af tilgængelige alternative finansieringskilder på nationalt plan, tilgængeligheden af modne projekter, de varierende strategier for retfærdig omstilling og de forskellige medlemsstaters støtteberettigede modtageres tilgange til gældsbaserede instrumenter. Der var også en varierende grad af støtte fra de nationale myndigheder til at fremme anvendelsen af faciliteten, idet f.eks. Tjekkiet, Grækenland eller Frankrig var meget aktive i denne henseende.

De fleste af de begrænsninger, som faciliteten står over for, og som er beskrevet i den foregående årlige gennemførelsesrapport, findes stadig. Dette er navnlig tilfældet for medlemsstater med de højeste nationale rammebeløb (Tyskland, Polen og Rumænien), hvor der slet ikke eller næsten ikke er blevet indsendt nogen projekter. De specifikke faktorer, der har vist sig at ligge til grund for en langsom udbredelse i disse medlemsstater, omfatter:

– De nationale tildelinger under faciliteten følger andelene af fondstildelingerne i FRO-forordningen. Som følge heraf er det de samme medlemsstater, der har de højeste tildelinger for begge instrumenter. De fokuserer derfor først og fremmest på at bruge de midler, der er til rådighed under FRO, på grund af den begrænsede tid, der er rådighed til at absorbere fondens midler[20]. FRO giver desuden en højere andel af tilskudsfinansiering i budgetterne for de overordnede projekter (Tyskland, Polen, Rumænien).

[17] Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU)(europa.eu).
[18] Samhørighedsfonden (europa.eu).
[19] Genopretnings- og resiliensfaciliteten (europa.eu).
[20] Budgettet for FRO består af midler fra FFR og fra EU-genopretningsinstrumentet eller "NextGenerationEU" (NGEU). Inden for de vedtagne FRO-programmer er NGEU-midlerne koncentreret om budgetforpligtelserne for 2022 og 2023, mens FFR-midlerne er fordelt mellem 2021 og 2027. Som følge heraf er 70 % af FRO-budgettet koncentreret i de to første årlige trancher. Kommissionen frigør de beløb, der ikke er blevet anvendt til forfinansiering, eller for hvilke der ikke er indgivet en betalingsanmodning senest den 31. december i det tredje

– Disse medlemsstater er også typisk de største modtagere af andre midler, og deres kapacitet til at absorbere yderligere ressourcer og til at udpege yderligere projektplanlægning kan derfor være begrænset (Polen, Rumænien).

– Der er mere attraktiv og tilgængelig finansiering fra nationale ressourcer i medlemsstaten (Tyskland).

Små støttemodtageres gældsniveau gør det vanskeligt at udnytte gældsbaserede instrumenter (Polen), eller nationale bestemmelser om offentlig låntagning forhindrer støtteberettigede modtagere i at optage lån (Slovakiet, Tyskland).

– Det mindste lånebeløb (12,5 mio. EUR), som EIB kræver for direkte långivning, kombineret med manglende muligheder for formidlede lån (Tjekkiet) til mindre projekter.

– Udarbejdelsen af projekter kunne først påbegyndes efter vedtagelsen af de territoriale planer for retfærdig omstilling, hvilket tog yderligere tid for nogle medlemsstater. Desuden kunne dette nye instrument under direkte forvaltning ikke regne med systemisk støtte fra myndighederne med delt forvaltning.

Der foretages en mere detaljeret analyse og vurdering af de udfordringer, der opstod under facilitetens gennemførelse, ved den midtvejsevaluering af faciliteten, der blev forelagt i juni 2025.

3.2. Styrker

Der har på trods af disse udfordringer været en betydeligt voksende interesse for faciliteten. Den vigtigste styrke ved faciliteten er dens tematiske fleksibilitet sammenlignet med udvælgelseskriterierne for indkaldelser af tilskud under de almindelige samhørighedspolitiske fonde. Det giver projektansøgerne mulighed for at finansiere projekter, der er skræddersyet til de respektive regioners udviklingsbehov. Dette er navnlig tilfældet i Frankrig, hvor faciliteten bidrog til at dække finansieringsbehov, der ikke modtog støtte fra nogen andre EU-finansieringsprogrammer. Desuden betragtes den umiddelbare forfinansiering på 70 % af det undertegnede tilskudsbeløb også som et attraktivt element for modtagere under faciliteten.

Der er desuden indgivet et stort antal forslag fra Tjekkiet og der forventes endnu flere. De mulige årsager til den store interesse i Tjekkiet kan omfatte muligheden for at finansiere mindre investeringer gennem formidlet finansiering i henhold til den aftale, der er indgået mellem EIB og den tjekkiske nationale udviklingsbank, tilgængeligheden af teknisk bistand til fremme af faciliteten samt landets generelle parathed til at modtage finansieringen fra mekanismen for retfærdig omstilling. Ansøgere fra Grækenland, Nederlandene, Irland, Polen og Sverige har indsendt andre projekter, og der forventes yderligere projekter fra flere medlemsstater inden udgangen af den nuværende indkaldelse af forslag i 2025. Stabiliteten i den flerårige indkaldelse, som ikke er genstand for pludselige ændringer, bidrager til den stigende interesse for finansiering under faciliteten over tid.

Med hensyn til den anden indkaldelse af forslag under faciliteten, som vil blive lanceret i efteråret 2025, forventes der en yderligere stigning i udnyttelsen, efterhånden som flere andre finansieringskilder, der tilbyder bedre betingelser, programmeres eller udtømmes, og kendskabet til instrumentet fortsætter med at stige. Navnlig EU-programmer, der støttes af NextGenerationEU, står over for særlige tidsbegrænsninger. Den anden indkaldelse af forslag under faciliteten vil i øvrigt ikke længere være begrænset af nationale andele, hvilket betyder, at i) medlemsstater, der har opbrugt eller forventes at have opbrugt deres nationale andele inden udgangen af 2025, fortsat kan gøre brug af faciliteten og have mere tid til planlægning i forhold til, da instrumentet blev lanceret,

kalenderår efter året for indgåelsen af budgetforpligtelserne, den såkaldte "N+3"-regel. Yderligere oplysninger om FRO: Inforegio – Fonden for Retfærdig Omstilling (europa.eu).

og ii) medlemsstaterne med de laveste nationale andele vil nu have yderligere incitament til at anvende faciliteten, da det tilskud, der anmodes om, ikke længere vil være begrænset til det beløb, der er fastsat under de nationale andele. Dette vil gøre det muligt under faciliteten bedre at betjene regioner, der har størst mulig efterspørgsel og modne projekter.

Næsten to år efter påbegyndelsen af gennemførelsen af faciliteten er det desuden blevet bekræftet, at tilskudskomponenten i faciliteten har en klar merværdi for efterspørgslen efter EIB-lån (som et alternativ til budgetoverførsler) fra offentlige enheder, der ellers ville befinde sig i en suboptimal investeringssituation, for at støtte vigtige offentlige investeringer i de regioner, der er mest berørt af den grønne omstilling. Faciliteten tilbyder generelt attraktive finansieringsbetingelser sammenlignet med de instrumenter, der normalt findes på markedet, hvilket er særlig relevant for at overvinde de økonomiske begrænsninger, som den økonomiske krise gav anledning til som følge af covid-19 og de igangværende økonomiske konsekvenser af den russiske angrebskrig mod Ukraine.

Tilskudskomponentens effektivitet understøttes af dens høje multiplikator, som er beregnet ud fra de første godkendte investeringer. Det gennemsnitlige forhold mellem de samlede mobiliserede investeringer og tilskuddet under faciliteten er 12, med et spænd fra minimum 5,5 til op til 21,3. Det betyder, at 1 EUR i tilskud under faciliteten i gennemsnit mobiliserer 12 EUR i investeringer på støttemodtagerniveau, inklusive EIB-lånet.

3.3. Foranstaltninger, som Kommissionen har truffet for at imødegå udfordringerne

Kommissionen fortsætter med støtte fra CINEA og EIB med at øge bevidstheden om faciliteten. Alle medlemsstater blev kontaktet og fik mulighed for at deltage i et særligt informationsmøde om faciliteten, hvor de generelle elementer i faciliteten og ansøgningsprocessen blev præsenteret af Kommissionen, CINEA og EIB. Der blev afholdt forskellige møder med repræsentanter for alle medlemsstater.

Efter den indledende fase af fremstødsaktiviteterne rettet mod nationale og regionale myndigheder fokuserede Kommissionen på at øge opmærksomheden blandt potentielle ansøgere i forskellige sektorer relateret til offentlige tjenester. Kommissionen henvendte sig til flere Bruxelles-baserede sammenslutninger, der repræsenterer institutioner fra hele Europa, og som er aktive inden for sektorer som kultur, fjernvarme og fjernkøling, distributionssystemoperatører, sundhed, uddannelse, bolig eller affaldshåndtering, og præsenterede faciliteten for deres medlemmer.

Der er konstateret en positiv tendens med hensyn til de potentielle støttemodtageres kendskab til faciliteten. Dette illustreres for det første af facilitetens udbredelse og dens voksende projektpipeline, men også af det stigende antal projektiværksættere, der henvender sig til Kommissionen med specifikke spørgsmål vedrørende faciliteten. Rådgivningstjenester under EIB, der gennemføres under InvestEU-rådgivningsplatformen, spiller en afgørende rolle i udviklingen af projekter, der egner sig til finansiering under faciliteten i hele Unionen. Nærmere oplysninger om disse bestræbelser findes i næste afsnit af denne rapport.

Kommissionen og EIB har desuden i fællesskab gjort en indsats for at gøre faciliteten mere lettilgængelig for mindre støttemodtagere og projekter og for at få flere formidlede lån hos nationale erhvervsfremmende banker eller institutter ved at revidere de eksisterende regler. For det første er det mindste formidlede lånebeløb blevet nedsat af Kommissionen i en aftale med EIB fra 2 mio. EUR til 1 mio. EUR siden september 2023[21]. For det andet blev begrænsningen i den administrative aftale vedrørende nationale erhvervsfremmende bankers eller institutters deltagelse i facilitetens gennemførelse som EIB's finansielle formidlere ophævet ved ændringen af den administrative aftale med EIB i september 2024. De første projekter i forbindelse med formidlede lån er i overensstemmelse med disse bestræbelser blevet indsendt i forbindelse med indkaldelsen af forslag

[21] Se ændringsforslaget til indkaldelsen af forslag under faciliteten, der blev indført den 25. september 2023.

under faciliteten i 2024 med inddragelse af den tjekkiske nationale udviklingsbank. Kommissionen og EIB har også været i dialog med andre nationale erhvervsfremmende banker eller institutter (f.eks. DE, PL, SK, NL, SI, BG, IT og FR) om deres potentielle deltagelse i gennemførelsen af faciliteten. Det er imidlertid kun finansielle institutter i Rumænien og Frankrig, der i øjeblikket planlægger at blive EIB's formidlere og finansiere støtteberettigede projekter. EIB og Kommissionen har henvendt sig til mange nationale og regionale udviklingsbanker for at drøfte deres potentielle deltagelse. Ifølge midtvejsevalueringen skyldes den begrænsede anvendelse af finansielle formidlere den lave efterspørgsel efter sådanne produkter i medlemsstaterne eller EIB's betingelser.

For hver tilskudsaftale, der undertegnes, offentliggør Kommissionen i samarbejde med EIB en pressemeddelelse. Derudover stiller CINEA et offentligt onlinedashboard til rådighed, der samler alle de programmer, det forvalter, herunder faciliteten. Dashboardet indeholder ajourførte oplysninger om de projekter, der støttes i hvert program, krydshenvisninger til dem og dataudtræk med henblik på potentiel videreanvendelse. Projekter under faciliteten synliggøres også yderligere via Kohesio[22] og på EU's portal for finansiering og udbud[23], hvor der offentliggøres projektdatablade.

4. TEKNISK BISTAND

EIB's rådgivningstjenester er tilgængelige under InvestEU-rådgivningsplatformen med henblik på forberedelse, udvikling og gennemførelse af støtteberettigede projekter[24]. Indtil udgangen af juli 2025 er der ydet rådgivningsbistand til støtte for faciliteten i til modtagere i Bulgarien, Cypern, Tjekkiet, Grækenland, Frankrig, Rumænien, Spanien og Sverige[25]. Listen over rådgivningsopgaver findes i bilag 4. Desuden iværksættes der i 2025 en horisontal EU-dækkende opgave med det formål at øge bevidstheden forud for den anden indkaldelse under faciliteten, skabe en pipeline af støtteberettigede projekter og støtte projektansøgere i hele Unionen (undtagen Grækenland og Cypern, som får målrettet rådgivningsbistand) med henblik på at udforme succesfulde projekter til støtte under faciliteten. Formålet med den foreslåede opgave på EU-plan er at skabe en ramme for udformning, indkøb og levering af forskellige typer rådgivningsbistand til faciliteten på nationalt og regionalt plan og dermed maksimere effektiviteten i anvendelsen af rådgivningstjenesterne i løbet af de næste tre år.

EIB's støtte til rådgivningstjenester udvides og tilpasses de enkelte projektiværksætteres specifikke behov og varierede fra generel vejledning i at finde egnede projekter og forudgående støtte i forbindelse med udarbejdelse af investeringsprogrammer til projektudviklingsrådgivning og støtte til ansøgning om tilskud under faciliteten. EIB har desuden været involveret i formidling, afgrænsning og screening af forskellige aktiviteter for at identificere og støtte projekter, som kunne drage fordel af finansiering under faciliteten.

EIB påtænker på grundlag af disse første erfaringer og for at støtte behovet for at fremme efterspørgslen efter støtte under faciliteten i fremtiden (se nærmere i afsnit 5) at udvikle rådgivningsaktiviteter inden for fem arbejdsgange:

---

22 Se projekter, der medfinansieres af EU.

23 Se EU's portal for finansiering og udbud.

24 Se yderligere oplysninger i afsnit 2.1.4 i den første gennemførelsesrapport og i afsnit 2.2 i den anden gennemførelsesrapport om faciliteten.

25 Nogle af rådgivningsaktiviteterne på Cypern, i Grækenland og i Frankrig er blevet iværksat, før faciliteten var på plads, og blev derfor finansieret af andre kilder såsom Det Europæiske Centrum for Investeringsrådgivning (Grækenland) og InvestEU-rådgivningsplatformen politikområde for bæredygtig infrastruktur (Cypern og Frankrig).

i. **Direkte rådgivning** til individuelle initiativtagere og låntagere af enkeltstående investeringslån gennem et bredt spektrum af rådgivningstjenester i forberedelses- og gennemførelsesfaserne, herunder bistand i forbindelse med ansøgninger om tilskud.

ii. **Støtte til kapacitetsopbygning** for institutioner uden for banksektoren, der typisk fungerer som aggregatorer for mindre projekter, til at udvikle administrativ og operationel kapacitet til effektivt at screene, udvælge, prioritere, overvåge eller på anden måde koordinere en række delprojekter.

iii. **"Indirekte" rådgivningsbistand** til slutmodtagere af formidlede lån eller rammelån gennem standardiserede støttepakker, der har til formål at forbedre forslagenes soliditet og overholdelse af gældende udlånspolitikker.

iv. **Rådgivning om markedsudvikling** på medlemsstatsniveau for at identificere potentiel efterspørgsel efter støtte under faciliteten og bestemme, om de tilgængelige finansielle produkter under faciliteten er egnede.

v. **Screening, afgrænsning og formidling** for at fremme anvendelsen af faciliteten, identificere og prioritere egnede projekter og yde generel vejledning om tilskudsansøgninger under faciliteten.

Som supplement til de tjenester, som EIB stiller til rådighed gennem InvestEU-rådgivningsplatformen, anvendte Kommissionen konsulenttjenester efter anmodning fra Tjekkiet, Grækenland og Slovakiet med henblik på at øge bevidstheden om faciliteten og identificere og udvikle projektforslag. Den tekniske bistand til Tjekkiet blev ydet af Kommissionen, og støtten til Slovakiet inden for rammerne af instrumentet for teknisk støtte[26]. Der stilles en bred vifte af tjenester til rådighed under begge kontrakter, bl.a. oplysningskampagner, mobilisering af potentielle støttemodtagere i regionerne i den territoriale plan for retfærdig omstilling samt screening af projektidéer.

Grækenland nyder godt af en bredere støtte under instrumentet for teknisk støtte til gennemførelsen af alle tre søjler i mekanismen for retfærdig omstilling. Grækenland anmodede desuden om støtte under JTP Groundwork[27] til projektidentifikation og efterfølgende udarbejdelse af projektforslag, der skal indsendes til finansiering under faciliteten i regionen Peloponnes.

Kommissionen og EIB deltager i overvågningen af gennemførelsen af konsulentopgaver for at sikre deres komplementaritet med andre rådgivningsaktiviteter i de støttemodtagende medlemsstater.

5. DE NÆSTE SKRIDT

Der vil blive iværksat endnu en indkaldelse af forslag i andet halvår 2025 i overensstemmelse med forordningen om faciliteten. Det nødvendige forberedende arbejde til offentliggørelsen af indkaldelsen blev påbegyndt i begyndelsen af 2025. Kommissionen regner med tre indsendelsesfrister i 2026, og den sidste indsendelsesfrist vil være i februar 2027 for at give tilstrækkelig tid til, at alle tilskudsaftaler kan undertegnes inden udgangen af 2028.

Kommissionen vil i samarbejde med CINEA og EIB fortsat udbrede kendskabet til faciliteten for at sikre, at potentielle ansøgere forstår dens tilbud og er i stand til at ansøge om støtte. Der er undertegnet i alt 10 tilskudsaftaler, og gennemførelsen af de tilsvarende projekter er påbegyndt.

[26] Instrumentet for teknisk støtte (europa.eu).
[27] Inforegio – Fonden for Retfærdig Omstilling (europa.eu).

Inden for rammerne af mandatet for InvestEU-rådgivningsplatformen vil EIB fortsætte gennemførelsen af faciliteten gennem identifikation og screening af potentielle projekter, ydelse af rådgivningsstøtte til projektledere og relevante myndigheder samt gennem særlige møder og arrangementer på EU-plan samt på nationalt og regionalt plan.

6. KONKLUSIONER

Lånefaciliteten for den offentlige sektor er et instrument, der har til formål at sikre, at omstillingen til en klimaneutral økonomi sker på en retfærdig og socialt bæredygtig måde i betragtning af den offentlige sektors centrale rolle med hensyn til at afhjælpe markedssvigt. Den relativt nylige vedtagelse af de territoriale planer for retfærdig omstilling kombineret med den igangværende midtvejsevaluering af samhørighedspolitikken (herunder de territoriale planer for retfærdig omstilling) understøtter facilitetens fortsatte relevans i forhold til at opfylde de nuværende behov i de regioner, der er mest berørt af den grønne omstilling.

Den brede vifte af sektorer, som faciliteten kan støtte, gør den relevant for opfyldelsen af Unionens klimamål for 2030 og målet om klimaneutralitet i Unionen senest i 2050, samtidig med at det sikres, at ingen personer og regioner lades i stikken, hvilket blev bekræftet af evalueringen.

Der er gået næsten tre år, siden den første indkaldelse af forslag under faciliteten blev lanceret, der er indsendt et stigende antal projektforslag, og flere potentielle projekter er under udarbejdelse. Desuden gør udformningen af faciliteten, som det fremgår af nogle projekter, der allerede er godkendt, det muligt også at tage fat på nogle af den nye Kommissions politiske prioriteter, såsom håndteringen af boligkrisen. Desuden bidrager de fleste udvalgte projekter direkte til Unionens klima- og energimål ved at reducere CO_2-emissioner.

Pr. 31. juli 2025 havde facilitetens evalueringsudvalg udvalgt projektforslag, der repræsenterer et anslået tilskudsbeløb på cirka 225 mio. EUR. Der er undertegnet i alt 10 tilskudsaftaler, og gennemførelsen af de tilsvarende projekter er påbegyndt.

Kommissionen vil i samarbejde med CINEA og EIB fortsat arbejde på at nå facilitetens fulde potentiale under den anden indkaldelse, der slutter i 2027, ved også at tage evalueringens resultater i betragtning.